

17. rész

Mottó:

„Amelyik nemzet a múltját nem ismeri, az a jelenét sem érti, s a jövőjét meg nem teremtheti!”

Öt perc történelem fiataloknak és minden érdeklődőnek

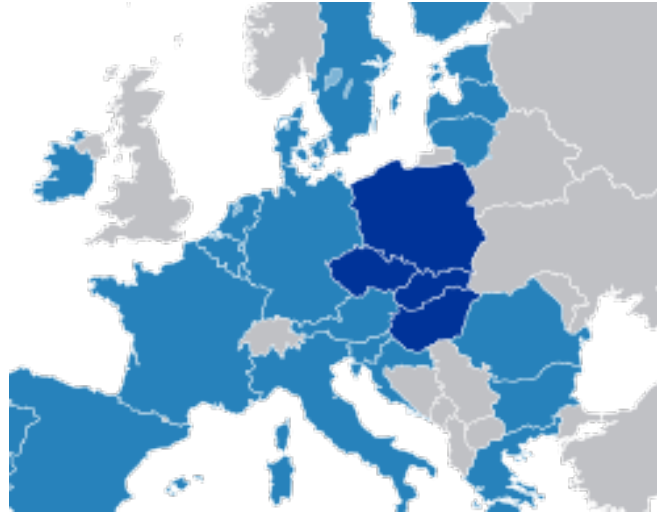
Magyar sors – magyar történelem

**Európának szüksége van Magyarországra és Lengyelországra...
amelyek soha nem hagyták magukat legyőzni**

A magyar-lengyel kapcsolatok történetének ezer éve - 1.

Teljességre nem törekedhetünk a magyar-lengyel kapcsolatok kibontása terén, mert az egy egész könyv terjedelmét igényelné. Így is több oldalt kell szánnunk ennek a résznek, ezért azt két részre bontottuk.

A napi hírekben, különösen a V4-ek európai szerepével kapcsolatban gyakran elhangzik, hogy Magyarország és Lengyelország „kilóg” az európai politikai élet egységesnek mondott – de korántsem az – fősodrából. Ha ez így van, márpedig ez a valóság, annak oka kell, hogy legyen. Egy mai fiatal beleszületett az elmúlt három évtized politikai, kulturális, történelmi valóságába. Számára, ráadásul, ha csupán az internet sokszor egyoldalú hírforrásaira támaszkodik, talán még bosszantó is lehet, hogy a saját nemzete, annak vezetői – legyen az a magyar, vagy a lengyel – miért helyezkednek szembe a „fejlett Nyugat” célkitűzéseivel. Az 1989-1990-es „rendszerátvitelt” fiatalon megélt kelet-európaiak /jómagam, a szerző is ezen fiatalok közé tartozom/ nagy elvárásokkal, a jobb élet iránti vágyakozással tekintettünk a tőlünk nyugatra fekvő, jólétben élő országok társadalmi berendezkedésére, életmódjára.

Az Európai Uniót alkotó 27 ország között egyre jelentősebb szerepet tölt be a Visegrádi négyek országcsoportja (Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország)

Az akkori fiatalok – ma már zömmel nagyszülők, nyugdíjasok – nagyon csalódottak. Ezt a csalódott életérzést különösen két ország, Magyarország és Lengyelország polgárai mutatják ki a legbátrabban és leghangosabban. Ennek a bátorságnak egyik forrása az a tudat, hogy ha már ezer éven át nem hagytuk cserben egymást, akkor most sem fogjuk. (Emlékezzünk csak vissza a mongoljárás fejezetben leírt eseményre, amelynek során Batu kán először lerohanta a lengyeleket, s csak ezt követően támadta meg eredeti célját, a Magyar Királyságot. Mert tartott attól, hogy a lengyelek segíteni fogják IV. Béla országát. A 20. század hasonló történéseire csak utaljunk, hiszen a fejezet ezekről fog számot adni. Pilsudski tábornokot a Nagy Háború után a lengyel csapatok irányításával bízták meg. Akkor, amikor 1919-1921 között zajló lengyel-szovjet háború során a Lenin irányította szovjet-orosz invázió támadt Lengyelországra, a lengyeleket csak Magyarország támogatta. Akkor, amikor Hitler és Sztálin diktatúrája a második világháború alatt szinte megsemmisítette Lengyelországot, egyedül Magyarország nyújtott segítséget és menedéket a menekülő lengyeleknek. Az 1956-os magyar forradalom gyökere pedig a poznani lengyel felkelés eseményeiből indult ki.)

Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület címere

A magyar-lengyel és tegyük hozzá erdélyi összefogás és barátság egyik legaktívabb és eredményes munkát folytató csapata a kalotaszegi származású *Okos Márton* kezdeményezésére jött létre. Amikor 1989-ben Okos Márton és Juhos Gábor „*Az Erdélyben élő magyarság panaszát*” gyalogosan eljuttatta Párizsba, az olyan nagyívű vállalkozás volt, amiből aztán több kezdeményezés is kiforrta magát. A gyalogosan megtett közel 1500 km természetesen kifejezte Trianon vérforralóan igazságtalan döntését is. Okos Mártonnak 2017-ben oroszán része volt a *Szent László Emlékév* meghirdetésében, szervezésében. Majd 2019-ben a *Bocskai Emlékév* megtartását kezdeményezte. Számos alkalommal II. Rákóczi Ferenc, Báthory István, Bem József történelmi szerepére és a szerencsére kimeríthetetlenül sok lengyel és magyar hazafi emléke előtt tiszteleg folyamatosan az Okos Márton alapította *Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület*. 2021-ben a *Báthory Emlékév* eseményeinek lehetünk tanúi és részesei.

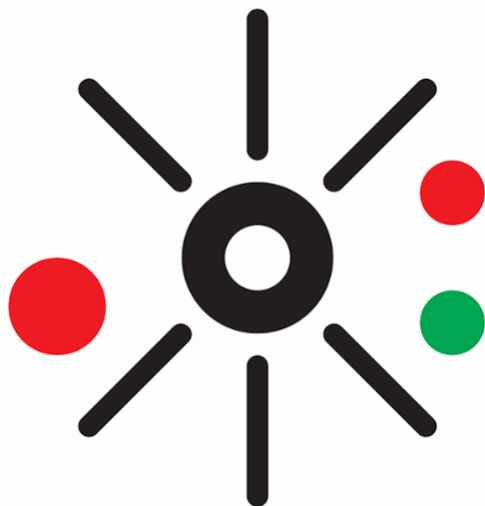
A magyar-lengyel kapcsolatok tárgyalása előtt „kötelező” megemlíteni a jól ismert mondást, mely szerint „*Lengyel, magyar két jó barát, együtt harcol, s issza borát.*” (*Polak, wegier, dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki.*) Ennek a barátságnak hamisítatlan jelképe a Győrben felállított alkotás. A 2006. március 24-én felavatott szobor és számos hasonló szimbólumot kifejező társa a két országban arra emlékeztet, hogy *március 23-át a magyar-lengyel barátság napjává nyilvánították.*

Magyarország és Lengyelország a két örökéletű tölgy, melynek gyökerei a föld alatt összefonódnak, a föld felett pedig külön törzset növesztettek

Állami szintű együttműködést fejez ki a *Felczak Alapítvány*, ami 2016-ban a magyar miniszterelnök javaslatára Krakkóban jött létre. Waclaw Felczak professzor születésének 100. évfordulóján *Közép-Európa – egy térség sorsa a*

történelem sodrában című emlékülés eredményeként később Varsóban és Budapesten létrehoztak egy-egy intézményt. A Magyar Közlönyben kihirdetett 2017. évi CLXVI. törvény a magyar-lengyel barátságról, a kulturális és történelmi örökség megőrzéséről, ismertetéséről, fejlesztéséről, továbbá a fiatal szakemberek támogatására kiírt pályázatokról szól. A varsói szejm 2018-ban hasonló törvényt hozott.

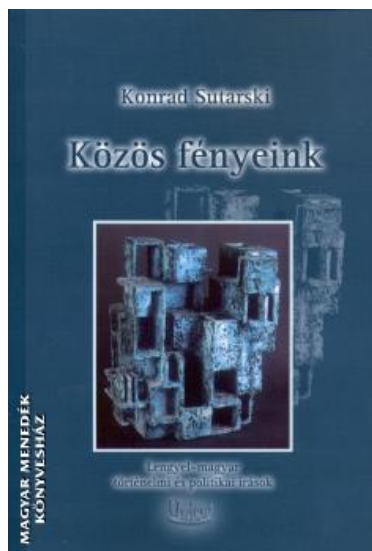

A Felczak Alapítvány logója. Vetélkedő magyar fiatalok

Ennek egyik eredménye *A kapcsolatok hálójában* című nagyszabású magyar-lengyel történészkonferencia volt, amit a MTA dísztermében rendeztek 2019 októberében. A 12 szekcióban 48 előadás hangzott el a 10. századtól napjainkig tartó közös történelem eseményeiről.

A magyar-lengyel kapcsolatokról szólva nem mehetünk el *Konrad Sutariski* neve és tevékenysége mellett. A múzeumot alapító, a tucatnyi könyvet megjelentető, a „két hazát is magáénak tudó” szerző a magyar és lengyel nép közös múltját, fontos kapcsolódási pontjait tárja elénk.

Meg kell említeni, hogy a *lengyel* nevet egyedül mi, magyarok használjuk, mert minden más nyelven a *Polonia* névvel írják, ejtik az ország nevét. (A férfiak megnevezése „polak”, a nőké a „polka”.) A lengyel állam bölcsője Gniezno és Poznan térsége, ahol a *polánok* éltek. Krakkó térségét pedig a *viszlánok* lakták. A honfoglaló magyarok a Halics, Lodomér és Przemysl vidékén ismerték meg az országot alkotó népet, akik pedig a *lendzsánok* voltak. A magyar nyelvben ez a népnév, a „lengyel” maradt meg.

A 85 éves Konrad SutarSKI köszöntése (foto: Pál Barbara)

Napjainkban több mint tízezer lengyel él Magyarországon. A népszámlálás adatai szerint azonban csak közel háromezren vallották magukat lengyelnek. A kis diaszpóra jelentősége, tevékenysége messze túlmutat létszámuk nagyságán.

Az Árpád-kor

A két nép kapcsolatának kezdete az *Árpádok* és a *Piastok* egymásra találásáig vezethető vissza. A két dinasztia családjának egybefonódása már *Géza* fejedelem idején elkezdődött, amikor feleségül vette *Adelajdát*, a lengyel fejedelem lányát. A családi kapcsolatok tovább erősödtek azáltal, hogy *Juditot* – Szent István király nővérét – *Vitéz Boleszláv* vette feleségül. Ebből a házasságból született *Bezprym herceg*, aki a lengyel belviszály elől István oltalmában talált menedékre. A magyar királytól a Balaton északi partján kapott birtokot, s feltételezhető, hogy a lengyel herceg volt Veszprém várának névadója.

A magyarokat és a lengyeleket már a 955-ben Magyarországra érkező Adalbert hittérítő személye is összekapcsolta. Az esztergomi érseki székesegyházat ugyanúgy *Szent Adalbert* tiszteletére szentelték fel, mint a lengyel gnieznói érsekséget. Adalbert 997-ben öccsével együtt lengyel földre ment, ott folytatta hittérítő tevékenységét. A Visztula torkoltvidékén élő poroszok azonban meggyilkolták őket. Adalbertet a lengyelek is nemzeti szentként tisztelik.

Szent Adalbert szobra az Esztergomi Székesegyházban. Mellette a lengyelországi Gnieznói Érsekség főtemploma, amelynek alapításában Adalbertnek oroszlánrésze volt

Géza fejedelem lovas szobrát Verőcén állították fel. Gézáról, jelentőségéhez képest – hiszen a keresztény Magyarország alapításában oroszlán része volt – kevés műalkotás készült

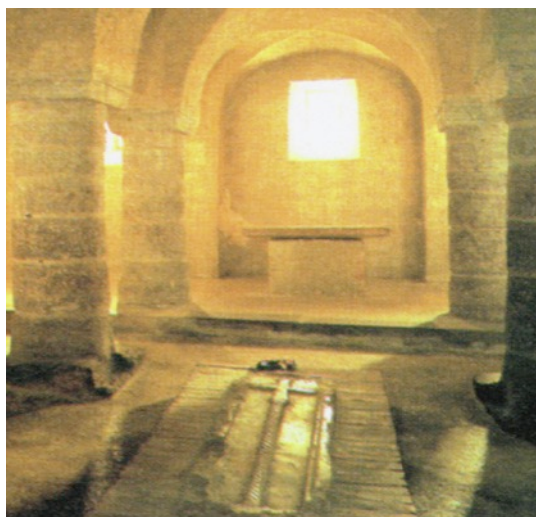
A két nép közötti jó kapcsolatokat nem lehet csak ész érvekkel és konkrét történelmi eseményekkel magyarázni. Hiszen akkor, amikor a lengyelek számára készített koronát II. Szilveszter pápa – igaz, egy álomnak köszönhetően –, a magyaroknak küldte el, az a lengyelek részéről neheztelésre adott okot. A két népnek olyan jellemvilága van, amit nem lehet racionális érvekkel magyarázni. Ilyen például a ló szeretete, hasonló volt az öltözködése, a szablya használata, a díszítőművészete, a köznemesség kialakulása, a haza- és szabadságszeretet, a másik iránt érzett rokonságtudat, továbbá az állandó harc a két oldalról szorító

nagyhatalmak ellen. Ilyen nincs Európában még egy. (Kevesebbet beszélünk róla, de Imre herceg is egy lengyel hercegnőt vett feleségül.)

Nyitrán, a Vár udvarán ma is álló Vazul-torony egyrészt az Árpád-ház kiirtásának, másrészt a nagy királyaink létének, a még három évszázadon át uralkodó család életképességének a jelképe

Amikor István király már szinte magatehetetlen beteg volt, 1037-ben még volt annyi ereje és hatalma, hogy Vazul három fiát – kiket a német (bajor) környezete el akart veszejtetni –, kimenekítse az országból. *András, Béla* és *Levente* lengyel földön találtak oltalmat, aminek jelentőségét nem lehet eléggé hangsúlyozni, hiszen velük kihalt volna az Árpád-ház. András herceg 1046-ban lengyel segítséggel győzte le a Velencéből érkező Pétert, s ennek a segítségnek köszönhetően foglalhatta el a magyar trónt. *I. András (1046-1060)* uralkodása további trónviszályok melegágya lett. Hiszen nem állt az őt trónra segítő Vata vezette lázadás mellé, hanem első dolga volt azt leverni. Később, ígéretével ellentétben nem öccsére Bélára, hanem fiára, Salamonra hagyta a trónt.

A Tihanyi Apátságot I. András király alapította. I. András sírhelye az atemplomban

A szintén Lengyelországba menekült Béla herceg – Vazul másik fia – feleségül vette *II. Mieszko (1025-1031)* lengyel uralkodó lányát, *Richezát*. A házasságból hét gyermek – három fiú és négy leány – született. Közülük Géza volt az első szülött, aki testi és szellemi tulajdonságainál fogva joggal érdemelte ki a „Magnus” jelzőt. *Géza (1074-1077)* király korai halála után a magyarok nagy szerencséjére László került a magyar trónra.

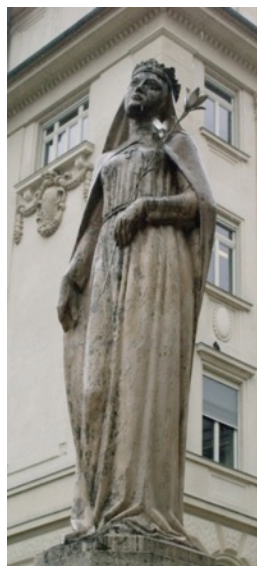
II. Mieszko (1025-1031) lengyel király, aki Szent István kortársa volt. Géza és László győzelme Mogyoródnál a Képes krónikában

A lengyel anyanyelvű táltoskirályt, a nemzet erkölcsi, egyházi és katonai védelmének a 20. századig hatással bíró *Szent Lászlót (1077-1095)* az előző fejezetekben már tárgyaltuk. Ahogy korábban a magyarok lengyel segítséggel üzték el a velencei Pétert, 1074-ben Géza és László szintén lengyel katonai támogatással győzött Salamon magyar-német serege fölött Mogyoródnál. *László királyt* nem csupán Erdély és Magyarország, de Lengyelország is *védőszentjévé* avatta. Szent László 1092. évi Halics, illetve a ruszok elleni hadjárata sikerrel járt, de a következő évben belesodródott a lengyel belviszályba. Ennek egyik, a Képes krónika által is megörökített eseménye Krakkó ostroma volt.

A kép azt a jelenetet ábrázolja, amikor a magyar vitézek csizmájukban az éj leple alatt földet hordanak össze a vár alatti mezőre, s a maradék kevés lisztjüket ráöntik a földhalomra. Bizonyítva ezzel, hogy az ostromló seregnek még elegendő kenyere van, amikor a várvédők már éheztek. Így került sor Krakkó feladására. A Főtér ékessége az 1220-as években épült Mária Templom, a város egyik legismertebb, legrangosabb épülete

Pesten, a Március 15. téren, a Nagyboldogasszony Főplébánia mellett áll *Szent Kinga* szobra. A fehér mészkő szobor IV. Béla király lányát, Lengyelország patrónáját formázza meg. Kinga *V. Boleszláv* lengyel király feleségként egész életében szolgálta a lengyel és a magyar népet, a kapcsolatokat. Különösen kitüntette magát a szegények és az egyház támogatásával.

Szent Kinga szobra a pesti Nagyboldogasszony Plébániatemplom mellett. Az 1999-ben, a II. János Pál pápa által szentté avatott hercegnő szobra egy két méter magas korinthuszi oszlop tetején áll. A kezében liliomot tartó Árpád-házi hercegnő a magyar-lengyel kapcsolatok jeles személyisége

Kinga egy legenda szerint, amikor hazalátogatott, apja kíséretében felkereste a máramarosi sóbányákat. Azt kérte a királytól, hogy ajándékozzon neki egy sóaknát, hogy egy sótömböt magával vihessen Krakkóba. IV. Béla teljesítette lánya kérését. Aknaszlatinán azt a sóbányát, amit Kinga ajándékba kapott, ma is Kinga-tárnának nevezik. Kinga az akna birtokbavétele jeleként lehúzta ujjáról a jegygyűrűjét és az aknába dobta. Később, amikor Krakkó mellett megnyitották a wieliczki sóbányát, a kitermelt sótömbök egyikében megtalálták Kinga (ahogy a lengyelek nevezik Kunigunda) gyűrűjét.

Szent Kinga legendáját életnagyságú szobrokkal mintázták meg a Janowice-kamrában, amelyek a hercegnő és az őt fogadó lengyelek találkozását örökítik meg. A sóból kifaragott szoborkompozíció Wieliczka világhírű sóbányájában látható. A Szent Kinga által alapított pienineki vár maradványai

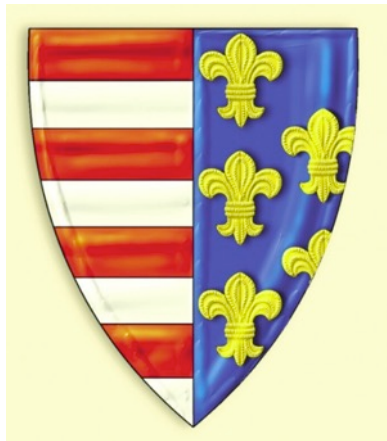
A mongoljárás során, amiről korábban már esett szó, a lengyel királyi pár – V. Boleszláv és Kinga – a szepességi Podolinba, majd a Dunajec folyó partján álló Csorsztin várába menekült. A lengyel-magyar házasságok sora nem ért véget Kingával. *Boldog Jolánta*, IV. Béla másik lánya a kujáviai herceg, Jámbor Boleszláv felesége lett. (Kujávia a Visztulától nyugatra, Közép-Lengyelország területén fekszik.) A hercegek, IV. Béla vejei jelentős segítséget nyújtottak a magyar királynak a II. Ottokár cseh király elleni harcokban.

Kujávia címere

Az Anjou-kor

Az Árpád-ház kihalása után, a magyar trónért folytatott harcból az Anjou-ház nápolyi ágából származó, a pápa által is támogatott *Caroberto* herceg került ki győztesen. A Károly Róbert néven is jegyzett *I. Károly (1308-1342)* került a magyar trónra. Előzőleg, a trónviszálytól káoszba zuhant országot az Anjou-király néhány év alatt sikeresen rendbe hozta. Károly Róbert, amikor megteremtette a „kincses Magyarországot”, azt erős gazdasági alapokra állította, s annak védelmére egy új típusú hadsereget szervezett. Volt gondja, ellentéte bőven az Árpád-kor végén megerősödött kiskirályokkal, aminek az 1312. évi rozgonyi csata vetett véget. I. Károly, ha nem is véglegesen, de leszámolt a bárókkal. Különösen a Csák nemzetség háttérbe szorítása teremtette meg a lehetőségét annak, hogy megteremtse az ország egységét.

Károly Róbert a Képes krónika miniatúráján

*Az Anjou-címer, ami magába foglalja a család és az Árpádok címerét
Károly Róbert szobra Gyöngyösön, a róla elnevezett főiskola kertjében*

Témánk szempontjából elsősorban a magyar király külpolitikája az érdekes. I. Károly 1335-ben Visegrádra hívta III. Kázmér lengyel és János cseh királyt. Anjou Károly már 1320-ban feleségül vette Lokietek Erzsébetet, a Lengyelországot egyesítő Ulászló király lányát. Az ország egyesítésében Károly Róbert jelentős segítséget nyújtott apósának. A Visegrádon kötött, a magyarok számára előnyös szerződések között szerepelt, ha Kázmér fiúutód nélkül halna meg, a lengyel trónt a magyar király, illetve annak utóda foglalhatja el.

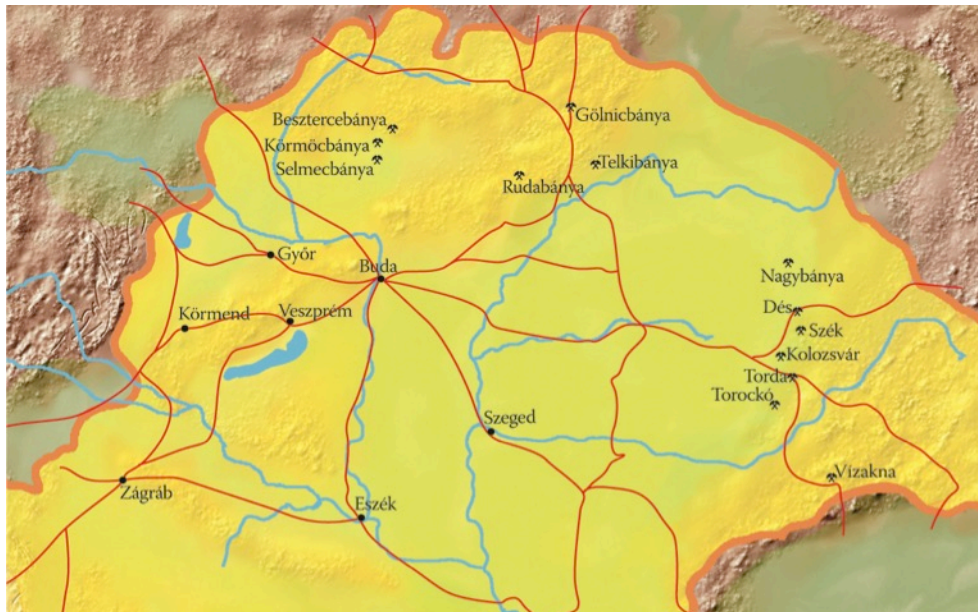

A Képes krónika története Károly Róbert uralkodásának bemutatásával ér véget. Az utolsó kép a Bazarád elleni balkáni hadjárat eseményeit eleveníti meg. A törbe csalt magyar sereg vereséget szenvedett, s a király is csak nagy nehézségek árán tudott elmenekülni a helyszínről

(Az 1335-ben összehívott *visegrádi királytalálkozó* máig érezteti jelentőségét, hiszen az úgynevezett V4-ek politikai csoportosulásának gondolata, neve ennek köszönheti létét. A résztvevők személye – köztük a nápolyi Anjouk – és a földrajzi feltételek alapján akár lehetne a V5-ök is, ha Olaszország csatlakozna.)

Az 1335. évi királytalálkozó egyik eseményét, a lakomát életnagyságú viaszfigurák elevenítik meg a visegrádi vár múzeumában

A térképen a 14. századi Magyar Királyság arany- és ezüstbányái, sólélőhelyei és kereskedelmi útvonalai láthatók. Ebben a korban a magyar nemesfémbányászat a világ arany és ezüst kitermelésének harmadát tette ki

Az Anjou királyok lengyelekhez való kötődése, a lengyel-magyar kapcsolatok látványos erősödése Nagy Lajos (1342-1382) nevéhez fűződik. Az „idegen magyar” személyében több szálon is megismétlődött az a rokoni-baráti kötődés, mint amit Szent Lászlónál tapasztalhattunk. Egyrészt elmondható Nagy Lajosról édesanyja után, hogy az ő anyanyelve is a lengyel volt. Másrészt Lajos király példaképe szinte minden tetteben Szent László király volt. Ez elmondható a *lovagkor* vonatkozásában, hiszen László korában még nem beszélhettünk erről, de a szent király tettei, az erkölcsi, a vallási, a katonai eredményei Lajos király számára élő példát teremtettek. (A teljesség kedvéért jegyezzük meg, hogy bár László király követésében Nagy Lajos kiemelkedő szerepet játszott, de Károly Róbert és később Luxemburgi Zsigmond is Szent Lászlót tekintette példaképének.)

Nagy Lajos egészalakos szobra az ópusztaszeri panoptikumban. A király címere

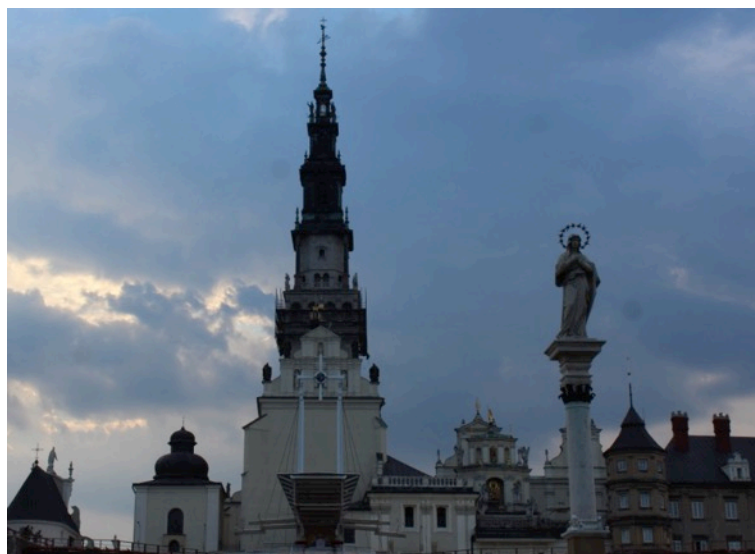
Nagy Lajos (1370-1382) lengyel király a magyar-lengyel perszonalunió éveiben nagy gondot fordított a kulturális kapcsolatok fejlesztésére. A Budára érkező itáliai mesterek, különösen az ötvösművészek a krakkói udvarban is dolgoztak.

Nagy Lajos kettőskeresztje (Magyar Nemzeti Múzeum)

Nagy Lajos Anjou és lengyel címere

A kulturális kapcsolatok tovább erősödtek, amikor III. (Nagy) Kázmér egyetemet alapított Krakkóban, amit a magyar diákok is sűrűn látogattak. A kapcsolatoknak nagy jelentősége volt a keresztény egyház szervezetei között, amelyek közül kiemelkedik a *pálos rend* szerepe. A magyar alapítású szerzetesrend Magyarországon kívül egyedül Lengyelországban vetette meg a lábát, amikor 1380-ban néhány pálos szerzetes megalapította a Jasna Góra-i kolostort. (Lengyelországban erősödött, Magyarországon az évszázadok során gyengült a pálosok szervezete. Így fordulhatott elő, hogy 1934-ben tizenhat pálos szerzetes jött Czestochowából hazánkba, hogy visszaállítsa a rendnek a kereszténység érdekében végzett tevékenységét.)

A Jasna Góra Kelet-Európa egyik legnevesebb kolostora, amit a magyar pálosok alapítottak, ami ma Czestochowa városának ad rangot, hírnevet. Czestochowa a Mária-zarándoklatok egyik legfőbb célpontja

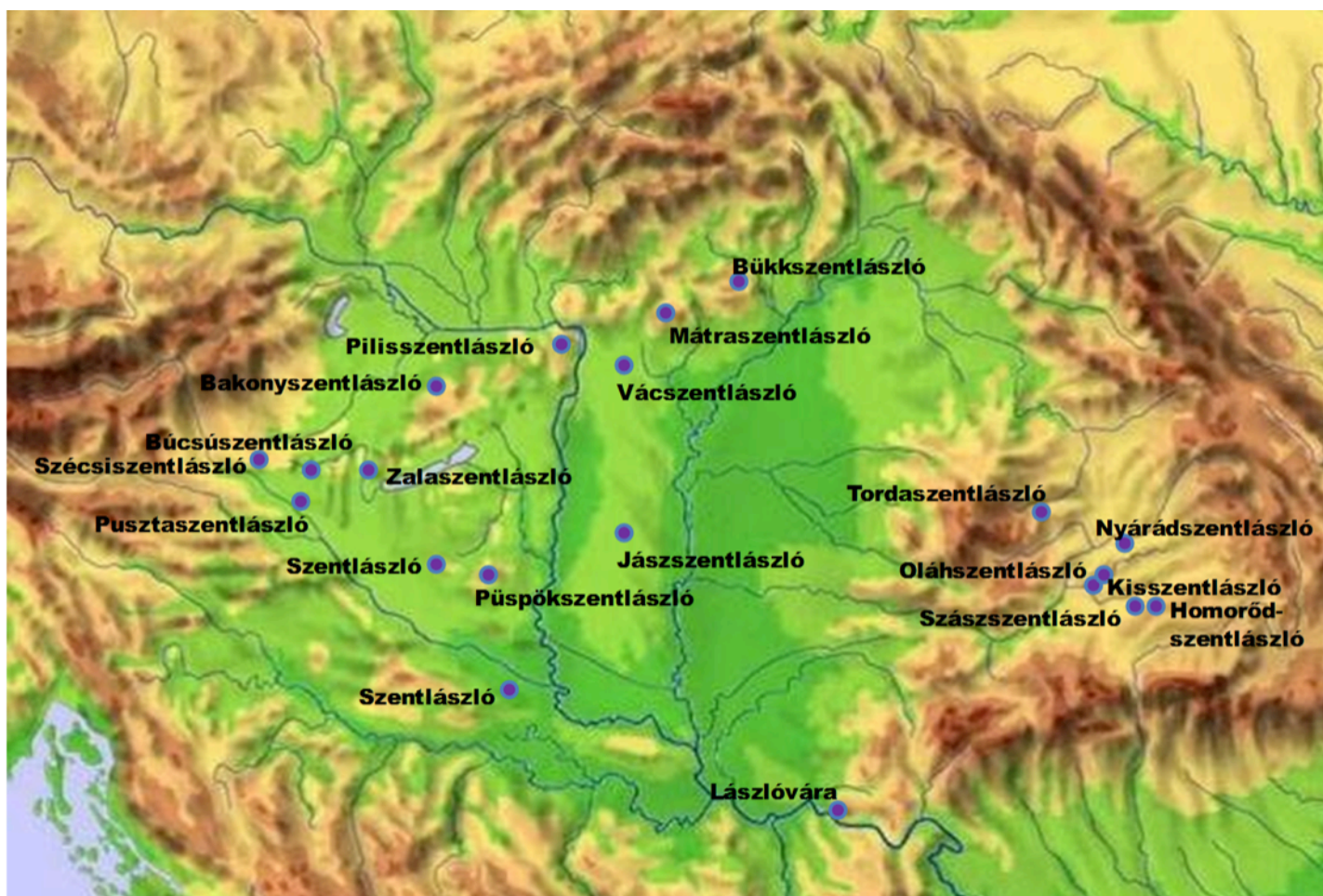
A Nagy Lajos korabeli perszónálunió térképe. Jól látszik, hogy a birodalom határait „három tenger mosta” állítás csupán legenda, hiszen a korabeli Magyar Királyság egyedül az Adriai tenger partját érintette

Amikor Nagy Lajos Lengyelország királya is lett, a Magyar Királyság egyik központjává Diósgyőrt építették ki, ami „félúton” feküdt Buda és Krakkó között. A magyar király megvetette lábát Dalmáciában is, amit a kalmár köztársaság, Velence nem nézett jó szemmel. A gazdag kereskedőváros 1372-ben támadást indított Magyarországra ellen, de Nagy Lajos megvédte országát. A „keresztény” Velence attól sem riadt vissza, hogy szövetségre lépjen a törökkel a magyarok ellen. Amikor ez sem vezetett eredményre, maradt a végső megoldás, amihez a legjobban értettek, a mérgezés. A velencei titkos tanács egy nagyobb summa fejében egy Julian Baldachini nevű velencei nemes bízott meg – nem először és nem utoljára – a számukra kellemetlen magyar uralkodó megmérgezésére. Nagy Lajos Közép-Európában történő térnyerését a nyugati hatalmak fejedelmei sem nézték jó szemmel, ezért a nagy király halála nem jelentett számukra nagy gyászt.

A diósgyőri lovagvár az Anjouk idején élte fénykorát. A vár előtt Nagy Lajos király mellszobra áll

Tudni kell, hogy a Szent László korában épült kis templomok úgy maradtak fenn, úgy újultak meg, hogy azokat Nagy Lajos építőmesterei mentették meg az utókornak. Azt pedig még inkább érdemes tudni, hogy a legtöbb olyan Isten háza, aminek falán a kerlési (cserhalmi) lánymentés jelenetsora látható, azok az Anjou-korban épültek. László herceg, mert akkor még nem volt király, hírét, nevét, nagy népszerűségét a cserhalmi ütközet alapozta meg. A freskók zöme a 14. században – Nagy Lajosnak köszönhetően – került a templomok falára.

A Szent László nevét viselő települések és templomok nagy része a 14. században épült fel. A Szent László harcát bemutató templomok száma jóval meghaladja az ötvenet

Nagy Lajos király szinte egész Európára kiterjedő László-tisztelete utódjában, lányában, *Szent Hedvigben* öltött testet. Amikor Lajos 1382-ben elhalálozott, s nem volt fiúutódja, Hedvig örökölte a lengyel trónt. *Lokietek (Kis) Jagelló Ulászló (1377-1381)* Lajos király kortársa volt a lengyel-litván dinasztia alapítója. A litván nagyfejedelem még élete végén megépíttette az első László-kápolnát Vilniusban. Az akkor még „pogány” uralkodó Nagy Lajoson és lányán, Hedvigben keresztül kérte Szent László égi pártfogását, hogy a litvánok

felvehessék a kereszténységet. *II. Jagelló Ulászló (1386-1434)*, aki létrehozta a Lengyel-litván Uniót, feleségül vette Hedviget, s együtt teremtették meg Európa legnagyobb területű keresztény államát. Hedviget, aki *Jadwiga (1384-1399)* néven uralkodott, korai 1399-ben bekövetkezett halála után a litvánok szentként tisztelték. (Szentté azonban csak *II. János Pál pápa* avatta 1997-ben.) A Jagellók Szent László neve után vették fel az (U)lászló nevet.

A Szent László kápolna Vilniusban, a Szent Szaniszló és Szent László-székesegyházban (forrás: Magyar Kurir). A vilniusi kápolnában testesül meg Szent László, Nagy Lajos és Szent Hedvig hite, óriási történelmi szerepe. Hedvig sírja Krakkóban, a királyi várban. Szent Hedvig szobra Budapesten, a Belvárosi Plébániatemplom mellett áll, néhány méterre Szent Kinga szobrától

A magyar szentek temploma. Valaha a történelmi Magyarországhoz tartozó *Kisárva* település templomát 1650 után kezdték építeni. A festett, kazettás Isten háza a Kárpát-medence egyik legszebb, legszínesebb temploma. Az 1920 óta Lengyelországhoz tartozó Kisárva, lengyel nevén *Orawka* lakossága hűségesen ápolja a magyar szentek emlékét. Az ott élő gorálok ma sem tagadják meg, hogy ősük a Magyar Királysághoz tartoztak. A mintegy ötven magyar szent egy ilyen kis templomban sehol másutt nem fordul elő. Ezen a legészakibb településen fekvő Keresztelő Szent János nevét viselő templomot joggal nevezzük a „legmagyarabb templomnak”.

Árva várától néhány kilométerre, de már lengyel földön – amit a lengyelek csak „megőrzésre átvettek” – található Kisárva fazsindelyes temploma. A táblaképen Nagy Lajos, Szent Imre és Szent István képe látható

(Folytatjuk)

Bánhegyi Ferenc